

Acolliment familiar especialitzat

Xarxes Afe

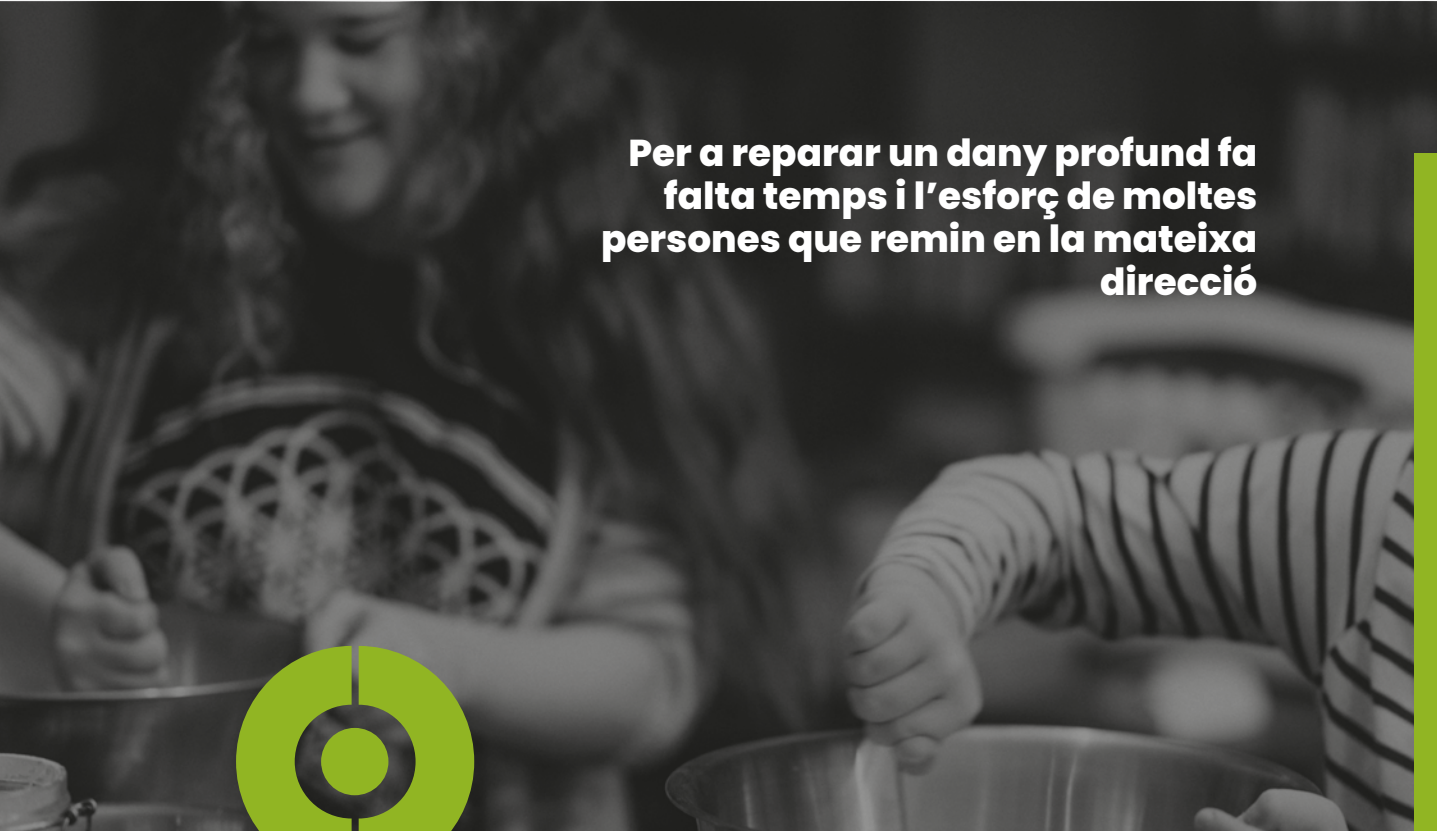
Què és?

L'acolliment familiar especialitzat és un tipus d'acolliment que es desenvolupa en una família aliena en la qual, almenys un dels seus membres disposa de qualificació, experiència i formació específica per a desenvolupar aquesta funció respecte d'infants i adolescents tutelats o en guarda per l'administració, amb necessitats o circumstàncies especials.

La majoria dels infants i adolescents que necessiten un acolliment familiar, pot ser acollida per famílies voluntàries. Però hi ha altres infants que necessiten ser acollits, per els quals es planteja un acolliment especialitzat. Aquests infants i adolescents presenten una varietat de situacions i els és difícil comptar amb una família d'acollida voluntària.

Es tracta de:

- ➔ Persones menors d'edat amb discapacitat reconeguda.
- ➔ Persones menors d'edat amb problemes especials de salut o de risc.
- ➔ Persones menors d'edat amb problemes de conducta o adaptació que dificulten la seva integració familiar i social.
- ➔ Persones menors d'edat amb altres necessitats especials.

Per a reparar un dany profund fa falta temps i l'esforç de moltes persones que reimin en la mateixa direcció

Xarxes AFE

Xarxes AFE treballa per a oferir un entorn familiar a nens i nenes amb dificultats especials i que actualment viuen en institucions (centres d'acollida residencial)

Xarxes AFE promou l'acolliment familiar especialitzat d'especial preparació per a contribuir al benestar dels infants i transformar la família acollidora en un recurs d'intervenció molt valuós, continuat i intensiu.

És un programa finançat amb fons Next-Generation per a dur a terme la modalitat d'acolliment familiar especialitzat a Catalunya, Madrid, País Basc (Àlaba) i Navarra; segueix el model que la Diputació Foral de Guipúscoa promou amb èxit des del 2007, a través de les entitats FICE España, Agintzari i Resilis.

La societat necessita noves formes de cura en mesures de protecció que complementin les que ja existeixen; aquesta modalitat que desenvolupa Xarxes AFE, en col·laboració amb les Comunitats

Autònomes i institucions responsables de la protecció a la infància, se centra principalment en infants i adolescents que presenten problemes de conducta i/o adaptació, dificultats de salut mental i/o discapacitat.

Així mateix, el projecte busca establir un model d'acolliment familiar especialitzat que permeti aportar més recursos adequats a l'atenció de la infància i l'adolescència que han viscut situacions de desprotecció greus.

Busca persones o famílies d'acollida especialitzada que puguin desenvolupar un pla d'intervenció estructurat i una atenció tècnica continuada, dins del seu entorn familiar alhora que s'atenen les necessitats bàsiques que precisa tota persona menor d'edat.

Què diu la llei?

“L'acolliment familiar pot ser especialitzat, entenent per tal el que es desenvolupa en una família en la qual alguna o algunes de les persones que integren la unitat familiar disposa de qualificació, experiència o formació específica per exercir aquesta funció respecte de menors amb necessitats o circumstàncies especials, i poden percebre una

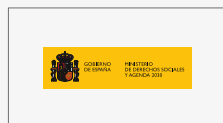
compensació per això”. (Llei Orgànica 1/1996, del 15 de gener, de Protecció Jurídica del Menor, Art. 20.1)

A vegades ens trobem amb infants o adolescents que, per raons diferents, no poden conviure amb la seva família.

Qui desenvolupa el programa?

És un programa finançat amb fons Next-Generation per a dur a terme la modalitat d'acolliment familiar especialitzat a Catalunya, Madrid, País Basc (Àlaba) i Navarra, seguint el model que la Diputació Foral de Guipúscoa promou amb èxit des del 2007, i a través de les entitats FICE España, Agintzari i Resilis.

El programa es desenvoluparà fins el desembre del 2024, amb la perspectiva que, quan acabi aquest període, segueixi executant-se allà on es duu a terme i s'ampliï a altres Comunitats Autònomes.

A Catalunya, Madrid, Navarra i País Basc (Àlaba).

Per a desenvolupar aquest programa comptem amb el suport i la col·laboració de la Diputació Foral de Guipúscoa.

Un dels plantejaments amb més consens legal i tècnic és que els infants i adolescents necessiten desenvolupar-se dins d'un entorn familiar

Per què l'acolliment familiar especialitzat d'especial preparació?

Permet que els infants visquin en un entorn familiar que contribueixi a reparar els danys emocionals treballant les dificultats de la seva història prèvia i, alhora, evita o limita la seva institucionalització.

Mitjançant l'ajuda especialitzada de la mateixa família que l'acull, de l'acceptació i inserció en aquesta família i de la intervenció estructurada que es duu a terme, és possible desenvolupar un ambient d'ajuda i de reparació de les dificultats que presenta.

L'acolliment familiar especialitzat ajuda a:

- **Reparar molts d'aquests danys**
- **Generar vincles positius en una família aliena**
- **Mantenir contacte amb la seva família d'origen**

De les modalitats d'acolliment familiar establertes legalment, es prioritzen les següents:

Acolliment Temporal:

Amb una durada aproximada de fins a dos anys, per a situacions en les que existeix una alta probabilitat que l'infant retorni amb la seva família d'origen.

Acolliment Permanent:

Està dirigit a les situacions en les que no existeix un pronòstic clar de retorn, però s'ha de mantenir la vinculació emocional de l'infant amb la seva família. La durada és indefinida.

Et busquem a tu.

Professional de l'àmbit sanitari, sociocomunitari o socioeducatiu i amb experiència en la cura de menors, per a dur a terme un projecte reparador que canviarà la vida d'un infant o adolescent

No existeix un perfil predefinit per a les persones o famílies que poden ser acollidores especialitzades. Pot tractar-se de persones soles o que visquin en parella, amb fills o sense fills. Aquests són els requisits per a participar com a família d'acollida especialitzada:

Qualificació

En funció de la CA o de la província, algunes titulacions poden variar. Si tens interès, consulta el territori on resideixes i confirma les titulacions respectives. A mode de referència:

- Diplomatura, Llicenciatura o Grau en: Educació Social, Magisteri, Infermeria, Medicina, Pedagogia, Psicopedagogia, Psicologia, Treball Social, Antropologia Social i Cultural, Logopèdia.
- Graus formatius no universitaris homologats pel Ministeri d'Educació, relacionats amb els àmbits sanitari, sociocomunitari o socioeducatiu.
- Es deixa oberta la possibilitat d'acceptar altres titulacions afins, i considerar aquells títols que en els últims anys han modificat el nom respecte dels descrits.

Experiència pràctica

Disposar d'una experiència pràctica mínima de dos anys en el desenvolupament de funcions en els àmbits sanitari, sociocomunitari o socioeducatiu relacionats amb l'atenció, cura, educació o protecció de persones menors d'edat. Aquesta experiència s'haurà d'acreditar principalment mitjançant la presentació del Certificat de Vida Laboral que emet la Seguretat Social.

No es consideraran experiència per a complir aquest requisit, les pràctiques no remunerades ni haver estat família d'acollida voluntària.

Formació específica

Disposar d'una formació específica complementària que s'aportarà des del programa un cop s'hagi completat el procés de valoració psicosocial i s'hagi acceptat la proposta d'acollida d'un infant concret.

Altres aspectes necessaris

- Tenir el padró al territori des d'on es fa l'ofertament.
- Disposar d'un habitatge adequat a les necessitats de les persones menors d'edat que es puguin acollir.
- Tenir l'acord dels membres de la família que conviuen pel que fa a la iniciativa de l'acolliment especialitzat i les seves característiques.
- Acceptar l'infant o l'adolescent amb la seva història, la seva família biològica i la seva manera de ser; i comprendre que caldrà afrontar problemes no sempre senzills però superables.
- Respectar la família biològica de l'infant i comprendre que per a ell, la seva família i les visites que hi puguin tenir són molt importants.
- Comprendre la importància de la col·laboració amb els professionals que participen en el seguiment; seguir les directrius establertes al Pla Individualitzat de Protecció o Pla de Cas, en el qual s'estableixen les orientacions i el pronòstic del cas.

Alhora:

- Tenir disponibilitat per a garantir l'atenció de l'infant o adolescent acollit.
- Ser capaç de treballar en equip amb altres professionals i rebre formació i assessorament professional durant tot el procés, amb la finalitat de superar les dificultats que es puguin presentar.
- Participar a les reunions setmanals d'equip.
- Realitzar les funcions tècniques que es defineixin a cada territori. En general, la família d'acollida especialitzada haurà de tenir la capacitat de desenvolupar un pla d'intervenció estructurat amb l'infant o adolescent, avaluar la seva evolució i necessitats, coordinar-se amb els recursos que intervinguin amb el menor i col·laborar en el seguiment amb els professionals del programa.
- Acceptar les condicions laborals, tècniques i econòmiques establertes per a la inclusió en aquest programa.

No és una adopció, ni un pas cap a aquesta. No pretén substituir la família d'origen, la qual ha de ser respectada i tinguda en compte en tot moment

Què suposa treballar com a Família d'Acollida Especialitzada?

Tenir plena disponibilitat per a garantir l'atenció de l'infant o adolescent acollit.

Ser capaç de treballar en equip amb altres professionals.

Rebre formació i assessorament professional durant el procés.

Participar a les reunions setmanals d'equip de famílies d'acollida especialitzades.

Realitzar les funcions següents:

- ➔ El desenvolupament d'un pla educatiu especialitzat i la seva avaluació amb el noi o la noia acollits.
- ➔ El manteniment d'una comunicació estructurada i periòdica amb la família d'origen.
- ➔ La coordinació amb els recursos que intervenen en el cas.
- ➔ La col·laboració continuada amb el Pla Individualitzat de Protecció (Pla de Cas) i amb l'equip professional que durà a terme el seguiment global del cas.
- ➔ L'elaboració d'informes en relació a l'evolució del noi o noia.

Tot plegat amb la finalitat d'oferir un entorn familiar i desenvolupar un pla d'intervenció i atenció individualitzat amb la persona menor d'edat

Amb quins suports podrà comptar la família d'acollida especialitzada?

Si bé cada CA o província participant pot presentar especificitats concretes, totes ofereixen dos tipus de suports al llarg de tot l'acolliment:

Una remuneració per els acolliments especialitzats d'especial preparació

Totes les famílies participants disposaran de diferents tipus de suports econòmics:

- ➔ Una compensació econòmica dirigida a cobrir les despeses de manutenció de l'infant o adolescent.
- ➔ Una remuneració que cobreix els costos derivats de les funcions (entre altres, les anomenades a la pàgina anterior) que assumeix la persona que compleix els requisits en matèria de formació i experiència per a l'abordatge del cas.

El suport d'un equip tècnic especialitzat

Al llarg de tot l'acolliment, totes les famílies especialitzades disposaran del suport continuat d'un equip tècnic del programa, i també en podran disposar els infants i adolescents, i les seves famílies d'origen.

El suport tècnic permet la intermediació entre les famílies, afavoreix la cooperació entre totes les parts i permet als infants i adolescents poder expressar els seus sentiments i vivències, i rebre explicacions per tal que entenguin el perquè de l'acolliment

Aquestes són les preguntes més freqüents

Quin és l'objectiu de l'Acolliment Familiar Especialitzat d'Especial Preparació?

L'objectiu d'aquest programa és la reparació de les vivències traumàtiques, la desregulació, la inseguretat emocional i la dissociació; dificultats que s'amaguen rere les conductes dels infants i adolescents als quals va dirigit.

Mitjançant una intervenció estructurada, la família especialitzada desenvolupa un pla d'intervenció acordat amb els equips tècnics i l'administració responsable, garantint la seva avaluació continuada i la coordinació amb tots els agents que hi intervinguin.

A qui va dirigit aquest programa?

El programa va dirigit a infants i adolescents d'entre 7 i 18 anys, amb problemes de salut mental o amb problemes de conducta o d'adaptació i que actualment es troben en centres d'acolliment residencial.

El dany patit per aquests infants es manifesta mitjançant problemes d'adaptació traumàtica, dissociació, desregulació i inseguretat emocional, la qual cosa desemboca en problemes de comportament o de salut mental greus. Cal entendre aquesta simptomatologia com la manifestació d'un malestar produït per adversitats primerenques, diferents traumes, maltractaments i un procés vital ple de ruptures, canvis i inestabilitat.

Quines característiques han de presentar les famílies d'acollida per tal de formar part del programa?

La característica fonamental és que les famílies que acolliran aquests infants han de disposar d'una qualificació professional que els permeti desenvolupar la tasca reparadora durant la vida quotidiana i a la pròpia llar.

Com es duu a terme?

Mitjançant l'ajuda especialitzada de la pròpia família que acull l'infant, la seva acceptació i inserció en aquesta família i gràcies a la intervenció estructurada per part de l'equip tècnic. D'aquesta manera és possible

desenvolupar un ambient d'ajuda i de reparació de les dificultats que presenta.

Existeixen diferents situacions que requereixin altres formes d'acolliment familiar especialitzat?

Les diverses situacions i necessitats dels infants i adolescents en desprotecció comporten diferents tipus d'abordatge. La classificació desenvolupada per la Junta de Castella i Lleó ens ajuda a comprendre les característiques entre els diferents models d'acolliment especialitzat.

En aquest sentit, l'acolliment especialitzat d'ESPECIAL DISPONIBILITAT dona resposta als infants més petits de 6 anys que requereixen una atenció immediata mentre es valora la seva situació i l'evolució de la seva família. Aquest acolliment té una durada d'uns sis mesos. A Catalunya, coneixem aquestes famílies com a Famílies d'Urgència i Diagnòstic.

Per altra banda, existeixen menors en desprotecció que presenten problemes de salut física i/o discapacitat intel·lectual, processos de reunificació, grups de germans o altres que requereixen una ESPECIAL DEDICACIÓ per part de les famílies, les quals no necessiten desenvolupar funcions tècniques complexes. A Catalunya coneixem aquesta tipologia d'acolliment familiar especialitzat amb el nom d'Unitat Convivencial d'Acció Educativa.

Tanmateix, en altres casos com els que tractem en aquest programa, les dificultats conductuals i d'adaptació greus i els problemes de salut mental dels noies i noies, requereixen funcions tècniques exhaustives, per part de qui realitza l'acolliment, centrades en la reparació del trauma i en un treball comportamental. Aquests aspectes es troben a la base de l'anomenat Acolliment d'ESPECIAL PREPARACIÓ.

Amb quin suport compta la família d'acollida d'especial preparació?

Un element diferenciador de l'AFE-EP són les nombroses funcions tècniques que han de realitzar les famílies acollidores. Per tal que aquestes funcions es puguin dur a terme amb garanties, és necessari el suport continuat de

l'equip tècnic que assessora i orienta a les famílies en un programa estructurat d'alta intensitat.

De manera específica, aquest suport es basa en:

- Suport tècnic continuat i seguiment d'alta intensitat per part de l'equip tècnic.
- Formació continuada adaptada a les seves necessitats.
- Reunions setmanals interfamiliars y amb professionals en les quals s'abordaran objectius i dificultats.
- Un programa estructurat que guia la intervenció.
- Suport mutu amb possibilitat de respirs entre les famílies acollidores.
- Intermediació amb la família biològica.
- Remuneració per a les seves funcions tècniques.

En què consisteix la remuneració a la família d'acollida d'especial preparació?

Les famílies reben una ajuda econòmica per les funcions tècniques que han de realitzar, a més a més de les despeses de manutenció dels infants. A cada CA o província participant hi ha remuneracions específiques que s'exposaran a les prestacions que faran les pròpies CCAA.

A Catalunya la quantia de la prestació mensual per a la manutenció és de:

- 496 euros per als infants menors d'edat de 0 a 9 anys.
- 532 euros per als infants/adolescents menors d'edat de 10 a 14 anys.
- 563 euros per als adolescents de 15 o més anys i fins que en compleixin 18.

A Catalunya l'acolliment familiar és majoritàriament voluntari i desenvolupa una tasca insubstituïble, de la mateixa manera que l'acolliment residencial. Tanmateix, l'acolliment especialitzat d'especial preparació va dirigit a un perfil concret de nois i noies amb un dany emocional greu, estableix requisits tècnics de formació i experiència i determina unes funcions tècniques, a més a més de la cura de les persones acollides.

Per tot això, per tal de dur a terme l'acolliment familiar especialitzat d'especial preparació, és imprescindible comptar amb professionals amb experiència que acullin a casa seva a un infant o adolescent, fet que suposa una dedicació tècnica important. Tot plegat s'ha de recolzar econòmicament amb l'aportació d'un salari adequat.

Quants infants i adolescents es poden acollir en aquesta modalitat?

La necessitat d'una feina intensiva, planificada i dirigida a reparar el dany de nois i noies amb problemes de conducta o adaptació, ha demostrat la necessitat no només d'oferir un tracte individualitzat, sinó de tenir un espai necessari a la casa de la família acollidora destinat a que el noi o noia acollit pugui rebaixar els moments de tensió física i emocional minimitzant l'escala d'agressivitat i/o conflictes que poden sorgir pel fet de no comptar amb un entorn particular on poder descansar i regular-se.

L'experiència demostra que, en aquest programa, augmentar la ràtio de persones menors d'edat acollides per una sola família o persona incrementa notablement el risc de que no es pugui complir la funció rehabilitadora i tècnica plantejada, i és un factor que augmenta el risc de ruptura.

El plantejament d'atendre a un únic infant o adolescent és compatible amb una col·laboració recíproca i acollir puntualment a nens i nenes d'altres famílies acollidores del programa, per

exemple quan una família necessiti un respir degut a una situació d'alta intensitat durant la convivència.

Quins són els requisits per a ser família d'acollida especialitzada dins del programa de Xarxes AFE?

Almenys una de les persones adultes de la família ha d'acreditar la formació homologada establerta, una experiència laboral mínima de dos anys en el sector de la infància, una formació específica, acceptar les condicions tècniques, econòmiques i sociolaborals, i ha de completar un procés de valoració psicosocial que estimi si està preparada per a dur a terme aquestes funcions amb garanties.

Quines famílies poden acollir?

Tots els models de família són compatibles amb aquesta tasca, i el més essencial és que almenys un dels membres compleixi els requisits de formació i experiència esmentats anteriorment.

Una persona sola també pot ser família d'acollida especialitzada si compleix els mateixos requisits de formació i experiència.

Totes dues persones de la parella han de participar en l'acolliment?

Sí. L'acolliment familiar especialitzat ha de ser un compromís per part dels dos membres de la parella, i tots dos hauran d'assumir la responsabilitat de la cura i l'atenció de l'infant o adolescent. Tot i això, la persona que acredita la formació homologada i l'experiència laboral és la que haurà de dur a terme les funcions tècniques establertes. És imprescindible, però, que ambdós membres de la parella estiguin d'acord amb l'acolliment.

Hi ha famílies acollidores amb fills o filles propis?

Sí. Un criteri comú a la pràctica de l'acolliment familiar voluntari és que l'infant acollit sigui menor que els fills o filles propis de la família candidata. Aquest criteri no s'aplica a l'acolliment familiar especialitzat, ja que es consideren vàlides totes les opcions, i també el fet que des del programa es dona suport tant als infants o adolescents acollits, com als fills propis de la família.

De fet, aquesta realitat és un perfil habitual a les famílies que s'ofereixen; algunes de les quals volen tenir fills biològics o ja tenen fills o filles més petits.

Algunes famílies diuen que l'acolliment familiar especialitzat els ha permès compatibilitzar el desenvolupament d'aquesta tasca tècnica i la cura dels seus propis fills i filles.

Quina és la durada de l'acolliment?

La durada de l'acolliment familiar especialitzat depèn de la modalitat d'acolliment que es defineixi a cada cas. Per tant, pot tenir una durada de fins a dos anys (acolliment temporal) o més indeterminada (acolliment permanent).

Treballar amb nens i nenes que han patit aquest tipus de situacions i que presenten aquests danys a vegades implica la necessitat d'una màxima flexibilitat per ampliar o reduir la durada de l'acolliment, buscant sempre el consens i tenint en compte les necessitats i l'evolució de l'infant acollit i de la seva família biològica.

Es poden dur a terme diversos acolliments consecutius?

Sí. Hi ha famílies que quan finalitzen un acolliment, ja sigui perquè han acompanyat la persona acollida a l'emancipació, ja sigui perquè s'ha produït el retorn amb la seva família biològica o un cessament, inicien un nou acolliment.

Quina és la relació amb la família biològica de l'infant o adolescent?

En general, els nois i noies del programa mantenen un règim de contactes i visites amb la seva família biològica. Durant els espais d'intercanvi s'afavoreix que ambdues famílies es trobin i es traslladin informació sobre la situació del noi o noia. A més a més, al llarg de l'acolliment especialitzat, els acollidors mantenen contactes estructurats amb la família biològica per a informar-la de la situació de l'infant o adolescent. L'experiència demostra que, en la mesura que les dues famílies es coneixen, existeix una relació de cordialitat i de respecte.

Si vols més informació

sobre l'Acolliment Familiar Especialitzat de Xarxes AFE, posa't en contacte amb nosaltres mitjançant els següents enllaços.

**Generalitat
de Catalunya**

sempre
endavant

Institut Català d'Acolliment i Adopció (ICAA).
Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (DGAIA)

 catalunya@redesafe.org 645 095 390 Web d'acolliment familiar a Catalunya

info@redesafe.org • www.redesafe.org